

XXXIII TAVALINE PÜHAPÄEV A AASTAL

(Esimene lugemine Õp31 ,10-13.19-20-30-31)

Lugemine Õpetussõnade raamatust:

Kui sa leiad hea naise, siis tea, et leidsid aarde, mis on enam väärt kui kõik pärlid. Tema peale võid loota, ja ta hoiab puuduse sinust eemal. Tema teeb oma mehele head ja mitte halba kõik oma elupäevad. Tema kannab hoolt villa ja linade eest, ning töötab virkade kätega. Tema paneb oma käed koonlapuu külge, ja tema pihud hoiavad kedervart; tema avab oma käe hädalisele, ja vaestele oma mõlemad pihud. Võlu on petlik ja ilu on kaduv, aga naine, kes Jumalat kardab, on kiiduväärt. Kiitke teda tema hea töö eest, ülistage teda kõikide kuuldes.
See on Jumala Sõna.

(Vastulaul Ps128 ,1-2. 3. 4-6. R:5)

R: Õnnis on inimene, kes kardab Jumalat.

Õnnis on inimene, kel on aukartust Issanda vastu,
kes käib Issanda teedel.

Su oma kätetöö toidab sind,
sa oled õnnis ja su käsi käib hästi.

R:

Sinu naine on nagu viljakas viinapuu
su kodutares,

Sinu lapsed on nagu õlipuu võsud
ümber su laua.

R:

Jah, nii õnnistatakse inimest,
kel on aukartust Issanda vastu.

Issand õnnistagu sind Siionist
ja sa näed Jeruusalemma head põlve kogu oma eluaja.

R:

(Teine lugemine 1Te5 ,1-6)

Lugemine püha apostel Pauluse esimesest kirjast tessalooniklastele:

Vennad, mina ei pea teile enam rääkima aegadest ega tunnist, sest te teate väga hästi, et Issanda päev tuleb nagu varas öösel. Siis, kui inimesed ütlevad: “Maailmas on rahu ja kõik on hästi”, just siis tabab neid hukatus äkitselt, nagu sünnitusvalud käimapeal olevat naist, ja nemad ei pääse pakku.

Aga teie, vennad, ei ela pimeduses, nõnda et see päev saaks teid tabada ootamatult nagu varas öösel. Sest teie kõik olete valguse lapsed ja päeva pojad. Meie ei kuulu ei ööle ega pimedusele. Ärgem siis magagem nagu teised, vaid olgem ärkvel ja kained.

See on Jumala Sõna.

(Salm enne evangeeliumi Mt 24,42a.44)

Halleluuja. Olge ärkvel ja valvake,
sest Inimese Poeg tuleb tunnil, mil te teda ei oota. Halleluuja.

(Evangeelium Mt25 ,14-30)

Lugemine püha Matteuse evangeeliumist:

Jeesus rääkis oma jüngritele tähendamissõna: “Taevariik on mehe sarnane, kes seadis end reisile võõrale maale, ja kutsus enne oma sulased enda juurde ning usaldas nende kätte oma vara. Ühele andis ta viis talenti, teisele kaks ja kolmandale ühe – igähele tema võimete järgi – ning läks ära võõrsile. See tema sulane, kes oli saanud viis talenti, läks otsekohe, kauples nendega ja sai kasuks veel viis talenti. Nõndasamuti tegi see, kes oli saanud kaks talenti, teenis nendega kaks talenti juurde. Aga see, kes oli saanud ühe talendi, kaevas maasse augu ja peitis sinna oma isanda raha. Pika aja pärast tuli isand tagasi ja nõudis oma sulastelt aru. Siis astus esile see sulane, kes oli saanud viis talenti ja ütles: “Isand, sina andsid mulle viis talenti – vaata, siin on teist viis talenti, mida ma olen nendega juurde kaubelnud!” Ja isand lausus talle: “Sina hea ja ustav sulane, väheses oled sa olnud mu usaldust väärt, nüüd võin ma palju sinu kätte usaldada. Tule oma isanda rõõmupeole!” Ka see, kes oli saanud kaks talenti, astus ette ja sõnas: “Isand, sina andsid mulle kaks talenti – vaata, siin on veel kaks talenti, mille ma olen lisaks teeninud!” Ja isand ütles talle: “Sina hea ja ustav sulane, väheses oled sa olnud mu usaldust väärt, nüüd võin ma palju sinu kätte usaldada. Tule oma isanda rõõmupeole!”

Siis aga tuli ette see sulane, kes oli saanud ühe talendi, ja ütles: “Isand, ma tean, et sa oled kalk mees – sa löikad sealt, kuhu sa ei ole külvanud, ja kogud sealt, kuhu ei ole tallele pannud. Ja ma läksin hirmuga ja peitsin sinu talendi maa sisse. Vaata, siin see on!” Aga tema isand vastas talle:

“Sina halb ja laisk sulane. Kui sa teadsid, et ma lõikan sealt, kuhu ma ei ole külvanud ja kogun sealt, kuhu pole tallele pannud, siis oleksid sa pidanud andma mu raha pank, et ma tulles oleksin saanud oma talendi kasuga tagasi. Seepärast võtke nüüd talent tema käest ära ja andke sellele, kellel on kümme talenti. Sest igauhele, kellel on, sellele antakse, ja temal on rohkem kui küllalt, aga kellel ei ole, selle käest võetakse ära seegi, mis tal on. Heitke nüüd see kõlbmatu sulane välja pimedusse, kus on ulgumine ja hammaste kiristamine.”

See on Issanda Sõna.

Sissejuhatus

Armsad õed ja vennad, meie eluaeg on piiratud. Ükskõik kui kaua elu siin maa peal ka kestaks, tuleb sellele ikkagi lõpp, ja siis peame igavese kohtu ees aru andma – vähemalt nii usume meie, kristlased. Tark inimene teab, et tema aeg on üürrike, ja seda tähtsamaks muutub see, kuidas ta peab käituma.

Kui pisiastjad hakkavad meile tunduma äkki hirmus tähtsaina, peame olema ettevaatlikud, et väikestele asjadele keskendumine ei tõukaks kogu meie olemust väikluse, nii et me suuri asju – oma elu laiemat perspektiivi – enam tähelegi ei pane. Kuid paraku ei saa me oma käitumise õigsuses alati kindlad olla. Sellepärast peab väike kahtlus jääma, et me ei muutuks liiga enesekindlaks. Me anname end Jumala halastuse meelevalla ja palvetame: Kyrie ...

Jutlus

Armsad õed ja vennad, elu on meie suhtes ebaõiglane – nii võib tunduda igauhele. Õiglus, nagu meie sellest aru saame, on justkui masin, mis töötab kindla, ettearvatava programmi järgi. Kuid inimene on midagi enam kui masin. Talle on antud vaba tahe, millega kaasneb paratamatus olla ise süüdi, ilma et ta saaks teha oma Loojale etteheiteid isegi siis, kui ta seatakse vastamisi täiesti ettearvamatute olukordadega. Teatud punktist tundub ebaõiglane ka see, et meile pole antud võimalust olla süüdimatu masin, või et me ei saanud jääda loomade tasemele, kellel puudub moraalne vastutus oma tegude eest.

Vahel riivab isegi Jumala sõna meie õiglustunnet, nagu ka tänases evangeeliumis: miks see sulane, kes saadud raha maha mattis, karistada sai? Tegelikult on ju üsna häiriv, et tähendamissõnas puudub täiesti üks ilmselt kõige sagedamini esinev stsenaarium, mis viimase aja finantskriiside valguses meile eriliselt silma paistab: puudub näide sulasest, kes oleks oma isanda rahaga kaubeldes kaotanud kõik.

Teisest küljest jääb mõte keerlema küsimuse ümber, kuidas ikkagi suutsid need sulased, kes rahaga

kauplesid, teenida nii suurt – et mitte öelda ulmelist – kasumit? Tegelikus elus on enamasti just vastupidi: need, kes taotlevad ülikasumit, kaotavad oma raha kõige suurema tõenäosusega. Vähe sellest, just need ülikasumi taotlejad on maailmamajanduse hauakaevajad, kes on võõra raha investeerimisest teinud hasartmängu, mis kogu maailma aeg-ajalt jälle finantskriisidesse tõukab. Tähtsamissõnas kirjeldatud halvast sulasest ehk raha mahamatjast võib hästi aru saada, sest väga palju on neid, kes investeerides kaotavad kõik ja jäävad veel võlgugi.

Mida siis tahtis Jeesus selle tähtsamissõnaga öelda, kui arvestada, et kõik ülalmainitud asjaolud olid ju temalegi teada? Missugune lahendus on siin võimalik?

Kuulasin kord ühe bioloogi loengut elu tekkimise esimesest faasist maakeral. Ta esitas mõtlemapaneva väite, et kui ei oleks surma ja hirmu surma ees, siis elaksid ürgsed mikroobid muutumatuina tänapäevani ning mingit evolutsiooni poleks toimunud. Tema teooria kohaselt sundis alles surelikkus organisme muteeruma, et järeltulevad põlvkonnad suudaksid üle elada kriisiajad. On väga tõenäoline, et ilma surma ja valuta ei oleks bioloogias üldse mingit arengut.

Niisamuti on inimeste maailmas uute avastuste nimel töötamine alati riskantne. Ilmselt on enamikku suuri teadlasi ja leiutajaid kord välja naerdud või kadeduse pärast ära nullitud, nad on sageli lõpetanud võlgades, või varasematel aegadel lausa nõidadena tuleriidal põlenud. Kuid just selle valgusel ongi Jeesuse sõnad tänasest evangeeliumist mõistetavad võrdpildina, milles ta ei räägi pangandusest ja investeerimisest, vaid vaimuannetest. Vaimuannete ehk talentide omanik on Jumal, kes neid inimestele jagab ja jälgib, kuidas igaüks neid kasutab. Jumala pangas kehtivad teised reeglid kui surelike juures, Jumal ei saa pankrotti minna. Seetõttu saab ta meile anda seesmise tungi haarata uute silmapiiride järele. Alalhoidlikkuse eesmärgil paigal tammuv suhtumine oma vaimuannetesse võib seega osutada isegi karistuse vääriliseks. Ilmselt tahtis Jeesus juhtida oma kuulajaid just sellele järeltulele.

Tegelikult saab inimkond pikemas perspektiivis palju kasu ka nendest, kes lahendusi otsides teevad valesid otsuseid. Isegi siis, kui nad ebaõnnestuvad, jätavad nad teistele kogemuse ummiktest, kuhu pole samadel tingimustel mõtet naasta. Sellepärast peame Jeesuse lunastustöö mõistmiseks analüüsima mitte ainult tema enda, vaid ka nende käitumist, keda ta manitses või kes olid tema vaenlased. Nii õpime mitte kordama nende vigu eesmärkide seadmisel ja vahendite valimisel.

Me oleme ju isegi tähele pannud, et ka sõjad, näljahädad ja epideemiad on andnud oma panuse inimkonna arengusse – mitte küll otseselt, kuid nende vastu ette võetud meetmed on edaspidi kättesaadavad ka järgmistele põlvkondadele, aastasadeks ja aastatuhandeteks.

Armsad õed ja vennad, kui me räägime riskist, siis kahtlemata pole mingit õigustust eluohhtlikel

ajaviitemängudel: piirkiiruse ületamisel lii kluses, julgestuseta mängironimisel või muul seesugusel. Kuid mis puutub meie vaimuannetesse, siis nende puhul oleme sündinud selleks, et riskida – ja riskimata jättes riskime veel rohkem. On palju elukutseid, mida koolis ei õpetata: kuidas olla leiutaja, äri geenius või aus poliitik. Inimese areng eeldab alalhoidlikkuse kõrval ka võimet ise initsiatiivi haarata, olla midagi enam kui ainult masin, mis töötab valmis programmi alusel. Selles ongi inimese elu mõte, mille Jumal on meie kätte usaldanud. Aamen.